

La por de la mort

De la mort, què és el que jo en sé?

Malgrat que jo no n'hagi tingut una experiència propera, crec que tinc alguna cosa a dir sobre la mort: he rebut -com psicoanalista, com teòleg, com sacerdot- la por que la mort inspira a alguns cristians i també he pogut copsar la manera com aquests utilitzen la seva fe en la resurrecció per a negar la mort i per a domesticar la por que la mort provoca.

Havia expressat les meves dificultats sobre la resurrecció, quan vaig ser fuetejat, de ple i de moltes maneres, fins i tot amb odi, per aquesta por de la mort. Em vaig quedar com apallissat, atonyinat, sufocat, colgat.

Ara, passats ja quatre anys, encalmada la tempesta, havent reeixit a no deixar-me ofegar, reanimat, jo puc dir almenys de la mort -per haver-la vist cara a cara i per haver-ne patit els seus furors- el següent: conec la por que ella inspira a alguns creients i sé com ella arriba a deformar la fe d'aquests a la resurrecció i, més radicalment, la seva fe en Déu.

107

La meva situació era ben particular. No era la d'aquells homes i dones que, conscients del paper que la por de la mort juga a tota fe religiosa, han decidit de no creure ja més i de negociar d'una altra manera les incògnites que aquesta por suscita inevitablement a tot ésser humà.

Jo n'era també ben conscient d'aquesta por i havia també decidit de negociar d'una altra manera aquestes incògnites; però no vaig deixar de creure.

Tanmateix la fe en la resurrecció m'havia semblat tan condicionada per aquesta por que, després d'una etapa -la que va quedar expressada a "¿Un cas de fe postfreudina en la resurrecció?" (*Concilium*, nº 105, maig 1975)- vaig arribar a una posició molt més radical a "*Quand je dis Dieu*" (1977): jo ja no hi creia a la resurrecció, jo ja no hi creia a la vida eterna. Però, i aquí radicava la meva originalitat, jo continuava creient en el Déu de Jesucrist i en aquest mateix Jesucrist, i en altres coses menys importants però no sense importància: l'Esclat, l'Eucaristia, l'Església. Creia en totes les veritats essencials de la fe cristiana, fora de la resurrecció.

Una evolució posterior em va fer trobar un sentit -no certament idèntic al que s'acostuma a donar en el cristianisme- a la resurrecció de Jesucrist, però això no va canviar gens ni mica l'ànim dels meus censors. Passada la meva estupefacció, vaig comprendre que ben poc importava el què jo pogués pensar del Crist i de la seva resurrecció; el que importava era el què jo pensés de la resurrecció dels humans, de la mort dels humans. La resurrecció del Crist importa poc, doncs allò que importa és la nostra resurrecció; o més ben dit, la resurrecció del Crist té una enorme importància, però només en funció de la nostra, de la qual la seva en serias la garantia, l'anunci i la realització anticipada.

Poc podia importar el que jo cregués de Déu i de Crist; importava el què jo digués de la mort. El centre de gravetat del sistema passava a ésser la mort dels humans i la por que ella inspira, i no de cap manera Déu o Jesucrist. Ja podeu

creure tot el que vulgueu en Déu i en Jesucrist, que si dubteu per poc que sigui de la resurrecció de l'home no servirà de res: tot ho poseu en perill ja que afeblí el centre de gravetat.

109

La meva posició –afirmar la meva fe en Déu i en Jesucrist tot expressant la meva impossibilitat a creure en la resurrecció dels humans- m'ha permès de retrobar la por que la mort inspira i la manera com condiciona la pròpia fe cristiana. Ignoro com n'és d'esfereïdora la mort, però no sé si pot ser molt més que la por que inspira.

Crec que he tingut l'ocasió (puc dir la sort?) d'observar de quina manera el cristianisme està condicionat per la por de la mort, però també he tingut la benastrugança de retrobar cristians per als quals la qüestió de la vida eterna era secundària respecte al fet de "conèixer Déu i aquell que ell ha enviat, Jesús el Messies" (Jn 17,3); he tingut la sort de retrobar cristians que tenien, ben segur, una gran por de la mort (jo també en tinc de gran por!), però que de cap manera estaven disposats a que aquesta por els hi fes dir no importa què sobre Déu i sobre l'home; he tingut també la sort de retrobar de no-creients que s'interessaven per allò que jo deia de Déu i de Jesucrist, ja que, si es comprovava que tot això no servia únicament per a negociar pobrament la por de la mort, aleshores potser valdria la pena de considerar-ho sense perdre al mateix temps la seva dignitat d'home o de dona.

A tots aquests em sento obligat a intentar donar una explicació. Fins i tot porto la meva temeritat a pensar que també la dec a Déu. No arriba, tanmateix, la meva temeritat a pensar que aquesta explicació serà fàcil.

Tradueix i resumeix:
Miquel Sunyol

Proper capítol: ¿És veritat que "Sense resurrecció la vida no té sentit"?